

Bestuurlijke samenvatting WatertakenPlan Fluvius 2016-2021; Hoofdrapport

1 Inleiding

Het hoofdrapport van het watertakenplan Fluvius bevat het gezamenlijke beleid en programma van de zeven samenwerkende partijen. Het is de ambitie van Fluvius om een gezamenlijke koers uit te stippelen naar integraal beheer van de watertaken. Onder watertaken worden de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemel- en grondwater verstaan, het beheer van het stedelijk water en de zorgplicht van het waterschap voor het zuiveren van afvalwater.

Er valt veel winst te boeken door gezamenlijke doelen te stellen, in plaats van ieder afzonderlijk normgericht het beheer van afzonderlijke watertaken uit te voeren. Door meer te kijken naar gezamenlijke doelen kunnen investeringen beter op elkaar worden afgestemd en taken worden gecombineerd. Zo kunnen de doelen van het Bestuursakkoord Water worden gerealiseerd.

2 Visie en doelen

De visie van de samenwerkende partijen is:

- De goede dingen doen: investeringen afstemmen tegen laagst maatschappelijke kosten, toewerken van normen naar gezamenlijke doelen en inzetten op risico gestuurd beheer;
- De dingen goed doen: zorg voor goed functionerende, betrouwbare voorzieningen en effectieve uitvoering van watertaken, waar inwoners en bedrijven op kunnen vertrouwen;
- Ontwikkelen en verduurzamen van ketenbeheer: de afvalwaterketen als één geheel zien en inrichten op het terugwinnen van grondstoffen en energie;
- Tijdig inspelen op de gevolgen van klimaatontwikkeling;
- Samenwerking operationaliseren waar dit wat oplevert.

Het draait allemaal om een doelmatige en toekomstgerichte dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven.

Vanuit deze visie zijn vijf strategische doelen geformuleerd. Deze gaan naast de zorgplichten voor inzameling, transport en zuivering van stedelijk afvalwater ook over doelmatig beheer van oppervlaktewater in stedelijk gebied.

Bij de uitvoering van watertaken staan inwoners en bedrijven centraal. Gemeenten en waterschap staan in dienst van hen en blijven binnen hun wettelijke taken en verantwoordelijkheden werken aan een goede dienstverlening tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. De samenwerking richt zich daarom ook op kansen voor operationele samenwerking in het water(keten)beheer.

Bij het ontwikkelen van de waterketen zijn er veel zaken om mee rekening te houden. Dit zijn o.a.:

- Het ontwikkelen van ketenbeheer, waardoor efficiënter en doelmatiger maatregelen worden genomen;
- De transitie naar een duurzame inrichting van de waterketen, waarbij grondstoffen en energie zoveel mogelijk worden benut;
- Een goede afstemming met het waterbeheer, zoals vastgelegd in de beleidsvisie van het waterschap "Water Raakt!";

- Klimaatadaptatie; het weer wordt langzaam extremer; dit mag niet tot schade en overlast leiden;
- Ruimtelijke, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen.

3 *Het vertrekpunt*

Het watertakenplan bouwt in belangrijke mate voort op het bestaande beleid en realisatie van eerdere plannen. In hoofdstuk 3 – het vertrekpunt, worden de ontwikkelingen beschreven. Er zijn een aantal ontwikkelingen binnen de zuiveringskringen. Ook de ontwikkeling van de watertaken staat niet stil als gevolg van innovaties en nieuwe vormen van samenwerking.

De samenwerking binnen Fluvius heeft al veel opgeleverd. Hierdoor is een belangrijk deel van de doelen al behaald. De samenwerking heeft de volgende resultaten opgeleverd:

- De implementatie van het onderzoek naar de levensduur van riolering heeft geleid tot een ander vervangingsbeleid bij de gemeenten. Door risico's te definiëren, meer te relinen en minder te vervangen worden minder riolen vervangen;
- Er is een samenwerking op het gebied van meten aan riooloverstorten. Het waterschap verzorgt dit;
- Voor het reinigen en inspecteren van riolen en voor het beheer van rioolgemaal is onderzoek gedaan naar optimalisatie en samenwerking. Dit wordt de komende periode verder tot uitvoering gebracht.
- Knelpunten bij de lozing van gemeenten op persleiding van het waterschap zijn geïnventariseerd en worden in de komende periode opgelost.
- Er zijn afspraken gemaakt over de inrichting, beheer en onderhoud van stedelijk water. Dit beleid is vastgelegd in de Kadernotitie IBO Stedelijk Water. Dit leidt tot betere afspraken over beheer en onderhoud tussen gemeenten en waterschap. In een aantal gevallen zijn afspraken gemaakt over de overdracht van stedelijk water.

4 *Programma Fluvius*

De resultaten uit de voorgaande periode vormen een eerste stap naar realisatie van de doelen uit het Bestuursakkoord Water. In het watertakenplan is een programma opgenomen waarmee binnen Fluvius de realisatie van de doelen in de komende periode veilig gesteld wordt.

Het programma is gestructureerd volgens de ketenbenadering: daarbij worden acht onderdelen onderscheiden. In onderstaande figuur is zijn de onderdelen en diverse activiteiten opgenomen.

Programma Fluvius

De verwachte opbrengst van de uitvoering van alle onderdelen bedraagt ca. 5,3 miljoen euro. Het gaat hier om minder meerkosten. Er is dus geen concrete bate, maar binnen de regio zullen rioolheffing en zuiveringsheffing minder stijgen. De afgesproken taakstelling voor kostenbesparing bedraagt 5,1 miljoen euro, deze kan worden gehaald.

Naast kostenbesparing wordt ook gewerkt aan de doelen voor verhoging van kwaliteit en robuustheid en aan de vergroting van de duurzaamheid. De aanpak van deze doelen maakt integraal onderdeel uit van beleid en programma.

5 Financiën

De activiteiten die uit het Fluvius programma voortvloeien worden gezamenlijk uitgevoerd. Deze leveren uiteindelijk een forse kostenbesparing op. Uitvoering van de activiteiten kost ook geld. Veel activiteiten die nu gezamenlijk worden opgepakt zouden anders door elke organisatie afzonderlijk worden uitgevoerd. Er is daardoor vooral sprake van een verschuiving van kosten.

Binnen Fluvius is er voor gekozen om kosten en uren (uurkosten) van elkaar te scheiden. Het kostenverdelingsvoorstel is alleen van toepassing op externe kosten voor bijvoorbeeld ondersteuning, onderzoek, regie, bijeenkomsten en communicatie. Over de ureninzet is afgesproken dat deze evenredig over de partijen plaats vindt en dat deze niet onderling verrekend worden. Er is gestreefd naar een evenwichtige verdeling van kosten waarbij de grootte van de gemeente leidend is.

De voortgang van de realisatie van de doelen wordt landelijk gemonitord door de Bestuursakkoord Water (BAW) monitor. Er zal jaarlijks worden nagevraagd bij alle regio's wat de voortgang is. In het voorjaar van 2015 heeft een eerste nulmeting plaats gevonden. Voor wat betreft de realisatie van de kostenbesparing is de regio Fluvius goed op weg.

6 Organisatie

Het watertakenplan schetst ook een perspectief naar meer operationele samenwerking. Hier is een koers voor uitgestippeld aan de hand van drie rode lijnen:

- Versterk beleidsprocessen op strategisch/tactisch niveau, samen met het waterschap;
- Maak slim gebruik van de regionale samenwerking en de samenwerking met marktpartijen;
- Betrek inwoners en bedrijven.

De belangrijkste vervolgstap na het vaststellen van het watertakenplan is het ontwikkelen van gezamenlijk beheer op strategisch/tactisch niveau, samen met het waterschap. Vervolgens kan worden ingezet op versterking van de gezamenlijke uitvoering van taken. Zo ontstaat een doelmatige aanpak van de samenwerking:

- stap 1: Gezamenlijke beleidsvorming door middel van het watertakenplan.
- stap 2: Samen versterken van het beheer op strategisch/tactisch niveau.
- stap 3: Stapsgewijs opbouwen van gezamenlijke uitvoering van activiteiten en taken.

Voor deze aanpak vormt de zeggenschap van de zeven zelfstandige organisaties een belangrijke voorwaarde. Bij de te nemen stappen vormen zowel de doelen van het watertakenplan als het behoud van zeggenschap de kaders waarbinnen wordt uitgevoerd.

Bij de uitvoering van de watertaken staat een veilige, mooie en schone woonomgeving voorop. De beheerders willen dit graag samen met de inwoners en bedrijven in stand houden en waar mogelijk verbeteren. Dat gaan we doen door inwoners en bedrijven te betrekken bij beleidsontwikkeling en projecten en door het inrichten van een actief waterloket.

De structuur van de samenwerking is vormgegeven als een netwerk. Daarin vervult de ambtelijke werkgroep Fluvius een centrale rol. Afstemming vindt plaats in een coördinatieteam bestaande uit managers van de zeven organisaties. Een stuurgroep bestaande uit portefeuillehouders van de zeven organisaties komt regelmatig bijeen om de voortgang van het samenwerkingsproces te bespreken.

De voortgang van de samenwerking wordt bewaakt doordat de werkgroep:

- de voortgang, afstemming en kosten bewaakt van alle direct uit het watertakenplan voortvloeiende gezamenlijke activiteiten en maatregelen;
- jaarlijks rapporteert aan de zeven organisaties, de monitor 3K+D uitvoert, nieuwsbrieven uitbrengt en (minimaal) jaarlijks een bestuurlijk overleg organiseert;
- als opdrachtnemer fungeert voor de uitvoering van gezamenlijke activiteiten en maatregelen, die voortvloeien uit het watertakenplan;
- de stappen neemt om de geschetste organisatieontwikkeling voor te bereiden;
- zorg draagt voor communicatie over de uitvoering van het watertakenplan.